

КИЇВСЬКИЙ СТОЛИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ІНСТИТУТ СПЕЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ І ПСИХОЛОГІЇ
ІМЕНІ МИКОЛИ ЯРМАЧЕНКА НАПН УКРАЇНИ
УНІВЕРСИТЕТ ПРИКЛАДНИХ НАУК ХЯМЕ
(ФІНЛЯНДСЬКА РЕСПУБЛІКА)
СІЛЕЗЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ У КАТОВИЦЯХ (РЕСПУБЛІКА ПОЛЬЩА)
ВАРШАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ (РЕСПУБЛІКА ПОЛЬЩА)
УНІВЕРСИТЕТ НОРД (КОРОЛІВСТВО НОРВЕГІЯ)
МІЖНАРОДНИЙ ІНСТИТУТ ІНКЛЮЗІЇ

ЗБІРНИК ТЕЗ НАУКОВИХ ДОПОВІДЕЙ

Міжнародної науково-практичної конференції
**СУЧАСНИЙ ДИЗАЙН ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ:
УСПІШНІ УКРАЇНСЬКІ ТА ЗАРУБІЖНІ ПРАКТИКИ**

11 листопада 2025 року, м. Київ

А. А. Соболева, Г. І. Васильєва

РОЗВИТОК ДРІБНОЇ МОТОРИКИ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З
МОВЛЕННЄВИМИ ТРУДНОЩАМИ 185

Ю. О. Соколенко, О. П. Таран

РОЗВИТОК МОВЛЕННЯ У ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З
МОВЛЕННЄВИМИ ТРУДНОЩАМИ ЗАСОБАМИ ШУМОВИХ МУЗИЧНИХ
ІНСТРУМЕНТІВ 187

Р. В. Устюк, О. П. Таран

ОСОБЛИВОСТІ СФОРМОВАНOSTІ АРТИКУЛЯЦІЙНОГО ПРАКСИСУ У
ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ З ДИЗАРТРІЄЮ 189

Т. В. Хомик, К. О. Тичина, С. О. Логвиненко

НАПРЯМИ ОБСТЕЖЕННЯ ФОНЕТИКО-ФОНЕМАТИЧНИХ ПРОЦЕСІВ У
ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ІЗ МОВЛЕННЄВИМИ ТРУДНОЩАМИ 192

Л. В. Шаповал, Г. В. Супрун

ВПРОВАДЖЕННЯ МЕТОДІВ ІЗ НАУКОВО ДОВЕДЕНОЮ
ЕФЕКТИВНІСТЮ ЗАДЛЯ СТАНОВЛЕННЯ ЗДАТНОСТІ ДО
МІЖОСОБИСТІСНИХ СТОСУНКІВ У ПІДЛІТКІВ З АУТИЗМОМ 196

Ю. В. Шерепенко, Т. В. Хомик

ОСОБЛИВОСТІ СФОРМОВАНOSTІ СЛОВЕСНО-ЛОГІЧНОГО МИСЛЕННЯ
У ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З МОВЛЕННЄВИМИ
ТРУДНОЩАМИ 199

А. О. Ярошевська, К. О. Тичина, М. С. Овчаренко

ДІАГНОСТИЧНА ПРОЦЕДУРА ОБСТЕЖЕННЯ ФОНАЦІЙНОГО
ДИХАННЯ У ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ІЗ
МОВЛЕННЄВИМИ ТРУДНОЩАМИ 202

СЕКТОРАЛЬНА ДИСКУСІЯ 3.

СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНА ПІДТРИМКА ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ

О. О. Базилевська

ВИКОРИСТАННЯ ПЕТРИКІВСЬКОГО РОЗПISУ У НАВЧАННІ ДІТЕЙ З
ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ ЯК ІНСТРУМЕНТУ
ПОПУЛЯРИЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНОЇ КУЛЬТУРИ ТА
ВИХОВАННЯ ГРОМАДЯНСЬКОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ 205

М. Г. Буйняк

ЗДАТНІСТЬ ДО ПЕДАГОГІЧНОГО І СОЦІАЛЬНОГО ПАРТНЕРСТВА ЯК
КОМПЕТЕНТНІСТЬ СУЧАСНОГО КОРЕКЦІЙНОГО ПЕДАГОГА 206

Т. Василенко, Н. Д. Вінник

РОЛЬ ПРОФЕСІЙНОГО ВИГОРАННЯ ВЧИТЕЛІВ У ВПРОВАДЖЕННІ
ІНКЛЮЗІЇ 208

шкільного віку з розладами аутистичного спектра, які можуть бути використані для подальшої розробки корекційних занять [1, с. 21].

Список використаних джерел:

1. Белова О. Стан розвитку слухомовленнєвої пам'яті в дітей з логопатологією. *Актуальні питання корекційної освіти*. 2022. С. 5–14.
2. Доскач С. С., Костик Л. Б. Загальна та вікова психологія: навч.-метод. посіб. Чернівці: Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича. 2023. 256 с.
3. Коробко С. Особливості розвитку пам'яті учнів. *Початкова школа*. 1999. № 2. С. 12–15.
4. Островська К. О. Особливості інтелектуального розвитку дітей зі спектром аутистичних порушень. *Збірник наукових праць К-ПНУ імені Івана Огієнка, Інституту психології імені Г. С. Костюка НАПН України. Проблеми сучасної психології*. 2013. Вип. 20. С. 498–511.
5. Скрипник Т. В. Феноменологія аутизму: Монографія. К.: Видавництво «Фенікс», 2010. 368 с.
6. Степанов О. М., Фіцула М. М. Основи психології і педагогіки. Київ: Академвидав, 2005. 520 с.

А. А. Соболева, м. Київ

aasobolieva.fpsrso24m@kubg.edu.ua

Г. І. Васильєва, м. Київ

h.vasylieva@kubg.edu.ua

РОЗВИТОК ДРІБНОЇ МОТОРИКИ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З МОВЛЕННЄВИМИ ТРУДНОЩАМИ

Пріоритетом сучасної освітньої системи є забезпечення якісного навчання та виховання дітей з особливими освітніми потребами, що сприяє їхньому всебічному розвитку й самореалізації. Важливим напрямом корекційно-педагогічної роботи у дошкільному віці виступає розвиток дрібної моторики, який забезпечує підготовку дитини до навчання у закладі загальної середньої освіти.

Дрібна моторика — це сукупність скоординованих дій нервової, м'язової та кісткової систем, які забезпечують виконання точних і дрібних рухів, переважно кистями та пальцями рук, у поєднанні із зоровим контролем. Від рівня сформованості цих рухів залежить якість виконання побутових і навчальних дій, а також розвиток самостійності, посидючості та координації. Достатній розвиток пальцевого праксису сприяє формуванню логічного мислення, удосконаленню пам'яті, мовлення й уваги [3, с. 489]. Для дітей із мовленнєвими труднощами дрібна моторика має особливе значення, оскільки часто виявляється недостатньо сформованою через порушення загальної моторики, знижену координацію рухів або обмежений руховий досвід.

Різні аспекти розвитку дрібної моторики у осіб з особливими освітніми потребами розглядалися у працях українських та закордонних науковців: І. Брушневської, І. Деснової, А. Колупаєвої, О. Лисенко, О. Мельник, Ю. Рібцун, В. Синьова, В. Тищенко, О. Хохліної, А. Ayers, S. Carthy, A. Diamond, J. Piaget, M. Levitin, J. Williams та інших. Сучасні науково-педагогічні дослідження доводять, що розвиток дрібної моторики має значення не лише для формування готовності дитини до шкільного навчання, а й для подолання мовленнєвих труднощів [1, 2, 4]. Розвиток точних і скоординованих рухів рук сприяє формуванню мовленнєвих, когнітивних та емоційних процесів дитини. Ефективність корекційно-розвивальної роботи визначається системністю, різноманітністю вправ та доцільним підбором ігрового матеріалу.

Метою дослідження є експериментальна перевірка впливу комплексу вправ і завдань на розвиток дрібної моторики у дітей дошкільного віку з мовленнєвими труднощами.

Дослідження проводилося на базі центру розвитку «НейроТайм» (м. Київ) упродовж одного місяця. У вибірку було залучено 20 дітей дошкільного віку (5–6 років), яких розподілено на контрольну та експериментальну групи. На констатувальному етапі діагностика здійснювалася за допомогою комплексу методик: Finger Tapping Test (для визначення швидкості та координації рухів пальців), візуально-моторного гештальт-тесту Л. Бендер (для оцінки зорово-моторної координації) та тесту Керна-Йірсека (для аналізу точності графомоторних дій). Результати показали, що більшість дітей (60% сер. р, 30% — н.р.) мали середній або низький рівень розвитку дрібної моторики. Типовими проявами були повільність виконання завдань, труднощі у маніпуляціях із дрібними предметами, недостатня точність рухів.

На формувальному етапі з дітьми експериментальної групи протягом чотирьох тижнів двічі на тиждень проводилися заняття, що включали пальчикові ігри, вправи з дрібними предметами, прищипками, шнурівками, мозаїкою, крупами, піском, пластиліном та завдання на координацію «рука – око». Після завершення формувального етапу результати Finger Tapping Test засвідчили суттєве покращення показників у більшості дітей експериментальної групи. У середньому швидкість рухів пальців зросла на 15–25%, що вказує на підвищення рівня координації, ритмічності та точності моторних дій. Крім того, зафіксовано позитивну динаміку у виконанні графомоторних завдань, зростання інтересу до дрібнорухової діяльності та зменшення проявів напруженості під час виконання вправ.

Таким чином, систематичне використання вправ та ігрових технологій, спрямованих на розвиток дрібної моторики, є ефективним засобом у роботі з дітьми дошкільного віку, які мають порушення у координаційній сфері. Розвиток дрібної моторики доцільно розглядати як невід’ємну складову комплексної програми занять із дітьми дошкільного віку. Отримані результати підтверджують, що навіть за короткий проміжок часу можливо досягти помітного прогресу у

формуванні точності, сили та координації рухів пальців. Ефективність роботи забезпечується поєднанням ігрових, сенсорних і моторних вправ, що сприяють підвищенню мотивації, інтересу та емоційної залученості дітей у процес діяльності.

Список використаних джерел:

1. Богуш А. М. Теорія і методика розвитку мовлення дітей раннього віку: навч. посіб. Київ: Видавничий дім Слово, 2019. 344 с.
2. Брушневська І. До проблеми розвитку дрібної моторики рук у дошкільників із порушеннями мовленнєвої діяльності. *Acta Paedagogica Volynienses*, 2022, №3, Р. 124–131.
3. Деснова І. С. Використання пальчикових ігор у процесі розвитку дрібної моторики дітей молодшого дошкільного віку. *World science: problems, prospects and innovations: materials the 5th International scientific and practical conference «World science: problems, prospects and innovations»* (January 27-29, 2021) Perfect Publishing, Toronto, Canada. 2021. Р.488-496
4. Рібцун Ю. В. Дошкільнятко : корекційно-розвивальна та навчально-виховна робота з дітьми із фонетико-фонематичним недорозвитком мовлення: навч.-метод. посіб. Тернопіль: Мандрівець, 2017. 192 с.

Ю. О. Соколенко, м. Київ

yosokolenko.fpsrso24m@kubg.edu.ua

О. П. Таран, м. Київ

op.taran@kubg.edu.ua

РОЗВИТОК МОВЛЕННЯ У ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З МОВЛЕННЄВИМИ ТРУДНОЩАМИ ЗАСОБАМИ ШУМОВИХ МУЗИЧНИХ ІНСТРУМЕНТІВ

Мовлення є однією з найважливіших психічних функцій дитини, яка забезпечує процес пізнання, спілкування та соціалізації. Молодший дошкільний вік є сенситивним періодом для розвитку мовленнєвої компетентності, адже саме в цей час формуються базові лексико-граматичні структури, фонематичне сприймання, темпо-ритмічна організація мовлення, інтонаційна виразність [2]. Проте у значної частини дітей цього віку спостерігаються різноманітні мовленнєві труднощі, що виявляються у сповільненому або пришвидшеному темпі мовлення, нерівномірному ритмі, обмеженому словниковому запасі, спрощеній граматичній будові речень, недостатній виразності інтонації [1]. Такі особливості не лише знижують зрозумілість мовлення, а й ускладнюють процес комунікації, створюють бар'єри у взаємодії з однолітками, негативно впливають на емоційний стан дитини та її самооцінку. Внаслідок цього формування комунікативної